

# ΣΧΟΛΙΚΉ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΟΜΗΛΤΙΚΩΝ.

- ▣ Σε μια εποχή όπου τα σχολεία καλούνται να ανταποκριθούν όχι μόνο σε γνωστικούς αλλά και σε έντονους κοινωνικοσυναισθηματικούς στόχους, η δημιουργία ενός ασφαλούς, συμπεριληπτικού και δημοκρατικού σχολικού περιβάλλοντος αποτελεί βασική προτεραιότητα. Η βία, ο εκφοβισμός και οι αρνητικές συμπεριφορές δεν είναι απλώς πειθαρχικά ζητήματα· είναι δείκτες σχέσεων, κλίματος και κουλτούρας.

Η σχολική διαμεσολάβηση ομηλίκων έρχεται να δώσει μια απάντηση που δεν είναι τιμωρητική, αλλά **παιδαγωγική και ενδυναμωτική**

# 1. Το φαινόμενο της σχολικής βίας και των συγκρούσεων

- ▣ Οι συγκρούσεις στο σχολείο είναι αναπόφευκτες. Εκεί όπου συνυπάρχουν διαφορετικές προσωπικότητες, ανάγκες και εμπειρίες, η σύγκρουση αποτελεί φυσικό μέρος της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.

▣ Το πρόβλημα δεν είναι η σύγκρουση καθαυτή, αλλά ο τρόπος διαχείρισής της. Όταν οι μαθητές δεν διαθέτουν εργαλεία επικοινωνίας και ρύθμισης συναισθημάτων, η σύγκρουση μπορεί να κλιμακωθεί σε:

- ▣ λεκτική επιθετικότητα
- ▣ κοινωνικό αποκλεισμό
- ▣ σωματική βία
- ▣ διαδικτυακό εκφοβισμό

- ▣ Οι παραδοσιακές παρεμβάσεις, που βασίζονται κυρίως στην επιβολή ποινών, συχνά αντιμετωπίζουν το σύμπτωμα και όχι την αιτία. Εδώ ακριβώς αναδεικνύεται η σημασία προσεγγίσεων που καλλιεργούν δεξιότητες ζωής.

## 2. Τι είναι η σχολική διαμεσολάβηση ομηλίκων

Η σχολική διαμεσολάβηση ομηλίκων είναι μια **δομημένη διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων**, κατά την οποία εκπαιδευμένοι μαθητές βοηθούν συμμαθητές τους να επιλύσουν μια διαφωνία μέσα από διάλογο.

Δεν πρόκειται για δικαστική διαδικασία ούτε για επιβολή λύσης.

Ο ρόλος των διαμεσολαβητών είναι:

- ▣ να διευκολύνουν την επικοινωνία
- ▣ να διασφαλίσουν ότι όλοι ακούγονται
- ▣ να βοηθήσουν τα μέρη να βρουν μια κοινά αποδεκτή λύση

Η φιλοσοφία της βασίζεται σε αρχές όπως:

- ▣ η ενεργητική ακρόαση
- ▣ ο σεβασμός
- ▣ η ενσυναίσθηση
- ▣ η υπευθυνότητα

Με άλλα λόγια, πρόκειται για μια **πρακτική δημοκρατίας μέσα στο σχολείο.**

# 3. Γιατί η διαμεσολάβηση ομηλίκων είναι αποτελεσματική

Η αποτελεσματικότητα της πρακτικής αυτής συνδέεται με πολλούς παράγοντες.

## ▣ 3.1 Η δύναμη της ομήλικης σχέσης

Οι μαθητές συχνά νιώθουν πιο άνετα να μιλήσουν σε συνομηλίκους τους παρά σε ενήλικες. Η ομοιότητα εμπειριών μειώνει την αμυντικότητα και αυξάνει την εμπιστοσύνη.

## 3.2 Ανάπτυξη κοινωνικοσυναισθηματικών δεξιοτήτων

Η διαδικασία ενισχύει δεξιότητες όπως:

- ▣ αυτορρύθμιση
- ▣ επικοινωνία
- ▣ επίλυση προβλημάτων
- ▣ συνεργασία

### 3.3 Μετατόπιση από την τιμωρία στην ευθύνη

Οι μαθητές δεν τιμωρούνται απλώς, αλλά συμμετέχουν ενεργά στη λύση, αναλαμβάνοντας ευθύνη για τις πράξεις τους.

### 3.4 Βελτίωση σχολικού κλίματος

Έρευνες δείχνουν ότι τα σχολεία που εφαρμόζουν προγράμματα διαμεσολάβησης παρουσιάζουν:

- ▣ μείωση περιστατικών βίας
- ▣ αύξηση του αισθήματος ασφάλειας
- ▣ καλύτερες σχέσεις μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών

## 4. Πώς υλοποιείται ένα πρόγραμμα διαμεσολάβησης

Ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα περιλαμβάνει συγκεκριμένα στάδια:

## 4.1 Εκπαίδευση μαθητών διαμεσολαβητών

Οι μαθητές εκπαιδεύονται σε:

- ▣ τεχνικές επικοινωνίας
- ▣ διαχείριση συναισθημάτων
- ▣ στάδια της διαμεσολάβησης
- ▣ κανόνες εμπιστευτικότητας

## ▣ 4.2 Ρόλος των εκπαιδευτικών

Οι εκπαιδευτικοί λειτουργούν ως συντονιστές και υποστηρικτές, όχι ως «κριτές». Δημιουργούν το πλαίσιο και εξασφαλίζουν την ασφάλεια της διαδικασίας.

## 4.3 Δομημένη διαδικασία

Η διαμεσολάβηση συνήθως περιλαμβάνει:

- ▣ Παρουσίαση κανόνων
- ▣ Αφήγηση της κάθε πλευράς
- ▣ Αναγνώριση συναισθημάτων και αναγκών
- ▣ Αναζήτηση λύσεων
- ▣ Συμφωνία

## 4.4 Ενσωμάτωση στη σχολική κουλτούρα

- ▣ Για να είναι βιώσιμη, η πρακτική πρέπει να αποτελεί μέρος της καθημερινότητας του σχολείου και όχι μια αποσπασματική δράση.

# 5. Οφέλη για τη σχολική κοινότητα

## Για τους μαθητές

- ▣ ενδυνάμωση και αυτοπεποίθηση
- ▣ αίσθηση συμμετοχής
- ▣ ανάπτυξη ηγετικών δεξιοτήτων

## Για τους εκπαιδευτικούς

- ▣ μείωση διαχειριστικών φορτίων συγκρούσεων
- ▣ καλύτερο κλίμα τάξης
- ▣ ενίσχυση παιδαγωγικού ρόλου

## Για το σχολείο συνολικά

- ▣ καλλιέργεια κουλτούρας διαλόγου
- ▣ πρόληψη εκφοβισμού
- ▣ προώθηση συμπερίληψης

## 6. Προκλήσεις και παράγοντες επιτυχίας

Παρά τα πλεονεκτήματα, η εφαρμογή δεν είναι χωρίς δυσκολίες.

# Προκλήσεις

- ▣ έλλειψη χρόνου στο πρόγραμμα
- ▣ επιφυλακτικότητα εκπαιδευτικών ή γονέων
- ▣ ανάγκη συνεχούς υποστήριξης

# Παράγοντες επιτυχίας

- ▣ δέσμευση της διοίκησης
- ▣ συστηματική εκπαίδευση
- ▣ συμμετοχή όλης της σχολικής κοινότητας
- ▣ αξιολόγηση και ανατροφοδότηση

# 7. Η διαμεσολάβηση ως παιδαγωγική φιλοσοφία

Πέρα από τεχνική, η σχολική διαμεσολάβηση είναι μια **στάση απέναντι στη μάθηση και στις σχέσεις.**

Μας καλεί να δούμε το σχολείο όχι μόνο ως χώρο μετάδοσης γνώσεων αλλά ως κοινότητα όπου τα παιδιά μαθαίνουν:

- ▣ να ακούν
- ▣ να σέβονται
- ▣ να συνδιαμορφώνουν λύσεις
- ▣ να συνυπάρχουν με διαφορές
- ▣ Με αυτόν τον τρόπο, το σχολείο γίνεται μικρογραφία μιας δημοκρατικής κοινωνίας

## 8. Συμπεράσματα

Κλείνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι η σχολική διαμεσολάβηση ομηλίκων δεν αποτελεί πανάκεια. Δεν εξαλείφει πλήρως τις συγκρούσεις — και ίσως δεν πρέπει.

Αντίθετα, μας δίνει την ευκαιρία να μετατρέψουμε τη σύγκρουση σε ευκαιρία μάθησης.

Επενδύοντας σε τέτοιες πρακτικές:

- ▣ ενισχύουμε την ψυχική ανθεκτικότητα των μαθητών
- ▣ καλλιεργούμε κουλτούρα ειρηνικής συνύπαρξης
- ▣ συμβάλλουμε στη δημιουργία σχολείων που δεν φοβούνται τη διαφορά αλλά τη διαχειρίζονται δημιουργικά

Η πρόκληση για όλους εμάς είναι να περάσουμε από τη διαχείριση περιστατικών στη **διαμόρφωση κουλτούρας**.

Μιας κουλτούρας όπου κάθε μαθητής νιώθει ότι έχει φωνή, ότι ακούγεται και ότι μπορεί να είναι μέρος της λύσης.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2004).  
*Peer mediation in schools: Empowering students to resolve conflicts.* Educational Psychologist.
- Cohen, R. (2005).  
*Students Resolving Conflict: Peer Mediation in Schools.* Good Year Books.
- Cremin, H. (2011).  
*Peer Mediation: Citizenship and Social Inclusion Revisited.* Open University Press.
- Burrell, N., Zirbel, C., & Allen, M. (2003).  
*Evaluating peer mediation outcomes in educational settings: A meta-analysis.* Conflict Resolution Quarterly. Μπεζέ, Λ. (2012).  
*Σχολική διαμεσολάβηση: Θεωρία και πράξη.* Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Τριλίβα, Σ., & Χατζηχρήστου, Χ. (2011).  
*Προγράμματα πρόληψης της σχολικής βίας.* Αθήνα: Τόπος.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2012).  
*Κοινωνική και συναισθηματική μάθηση στο σχολείο.* Αθήνα: Gutenberg.